

Innlegg på Sikkerhetsdagene 2003,
Trondheim 27.-28.oktober

Effektivisering – en sikkerhetsrisiko?

Halvor Erikstein

Yrkeshygieniker/Organisasjonssekretær

Oljearbeidernes Fellessammenslutning OFS

www.ofsa.no

"Hey! Look what Zog do!"

Effektiv;
hensiktsmessig,
praktisk, rasjonell
Effektivisering:
gjøre mer effektivt
Effektivisering –
en sikkerhetsrisiko?

Kan lett besvares
med **NEI** dersom
hensikten er å gjøre en
organisasjon mer
hensiktsmessig,
praktisk og rasjonell

Viktige elementer i effektivisering

- Anbudskonkurransen
- Trivselsens betydning?
- HMS kultur
- Vilkår for HMS arbeidet
- ”Symbolsafety”
- Menneskelige begrensninger
 - Ytegrenser og tåkegrenser

I denne sammenheng er arbeidsmiljøfaktorer som gir helseeffekter også inkludert i sikkerhetsbegrepet:

- Hørselsskader
- Tinnitus (Djevelens orkester)
- Astma
- Allergi
- Skader på sentralnervesystem
- Belastningsskader
- Fatigue (trøtthet/slitenhet)
- Utbrenthet
- Kreft

Ord som forbindes med ”effektivisering”

- Nedbemanning
- Strukturendring
- Kostkutting
- Nedskalering
- Outsourcing
- Sluttpakker
- Konkurransetsetting

Innlegg på Sikkerhetsdagene i Trondheim, 2003

”Effektivisering” gjennom bruk av regelmessige anbudskonkurranser på faste arbeidsplasser

- Arbeidsplassen endres med utviklingen, og arbeidsprosesser og oppgaver kan forandres, forenkles og forbedres.
- Slike forbedringer kan brukes til å kompensere for aldersbestemt redusert fysisk kapasitet og slitasje
- **MEN – i anbudskonkurransene tas forbedringene ut i nedbemanning.**

Anbudspress på forpleining – betyr trivsel noe for sikkerheten?

- I anbudskonkurranser i forpleining er svaret på effektiviseringskrav større mer arbeid med mindre folk. I tillegg reduseres mattilbud og ”saker som bare er ”nice to have”
- Alle på en installasjon berøres av det som skjer i forpleiningen

Trivsel

Trivsel;

- Tilstand hvor folk er tilfredse og gjør sitt beste.

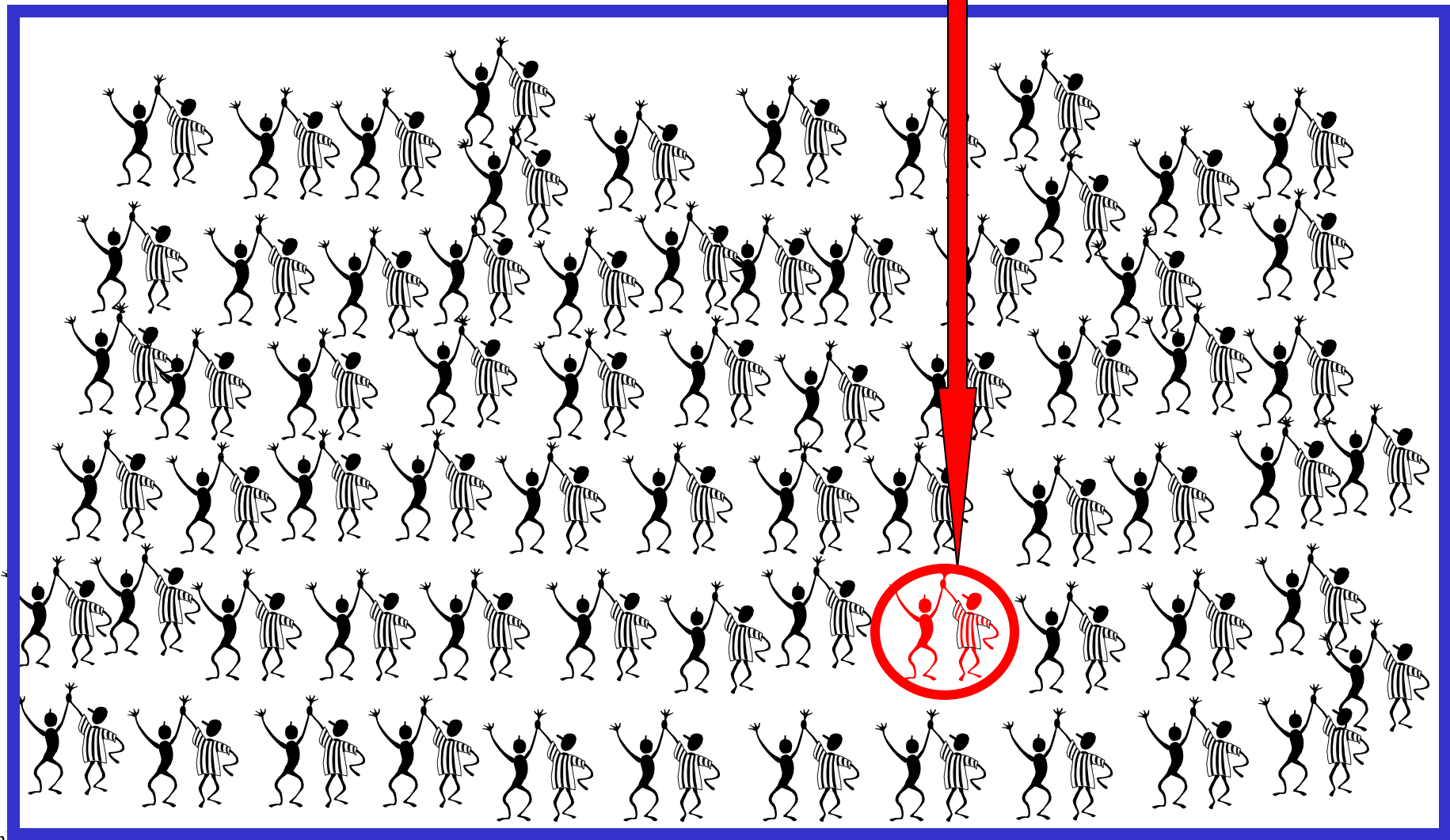
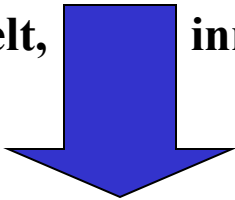
Mistrivsel;

- Tilstand hvor folk er misfornøyde, og heller ikke i stand til å gjøre sitt beste

$$\text{Kontraktsverdi} = \text{POB} \times (\text{Døgnpris}) \times 365 \times \text{År}$$

Selskap, felt, innretning

Trivsel i et miljø med;

- Unaturlig og uvanlig arbeidsbelastning
- Ekstrem skiftordning
 - lange arbeidsdager
 - lange sammenhengende arbeidsperiode
- Unaturlige boforhold
 - 24 timers opphold på arbeidsplassen

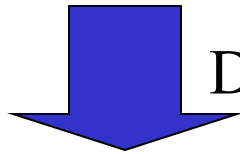

Har trivsel betydning for effektiviteten?

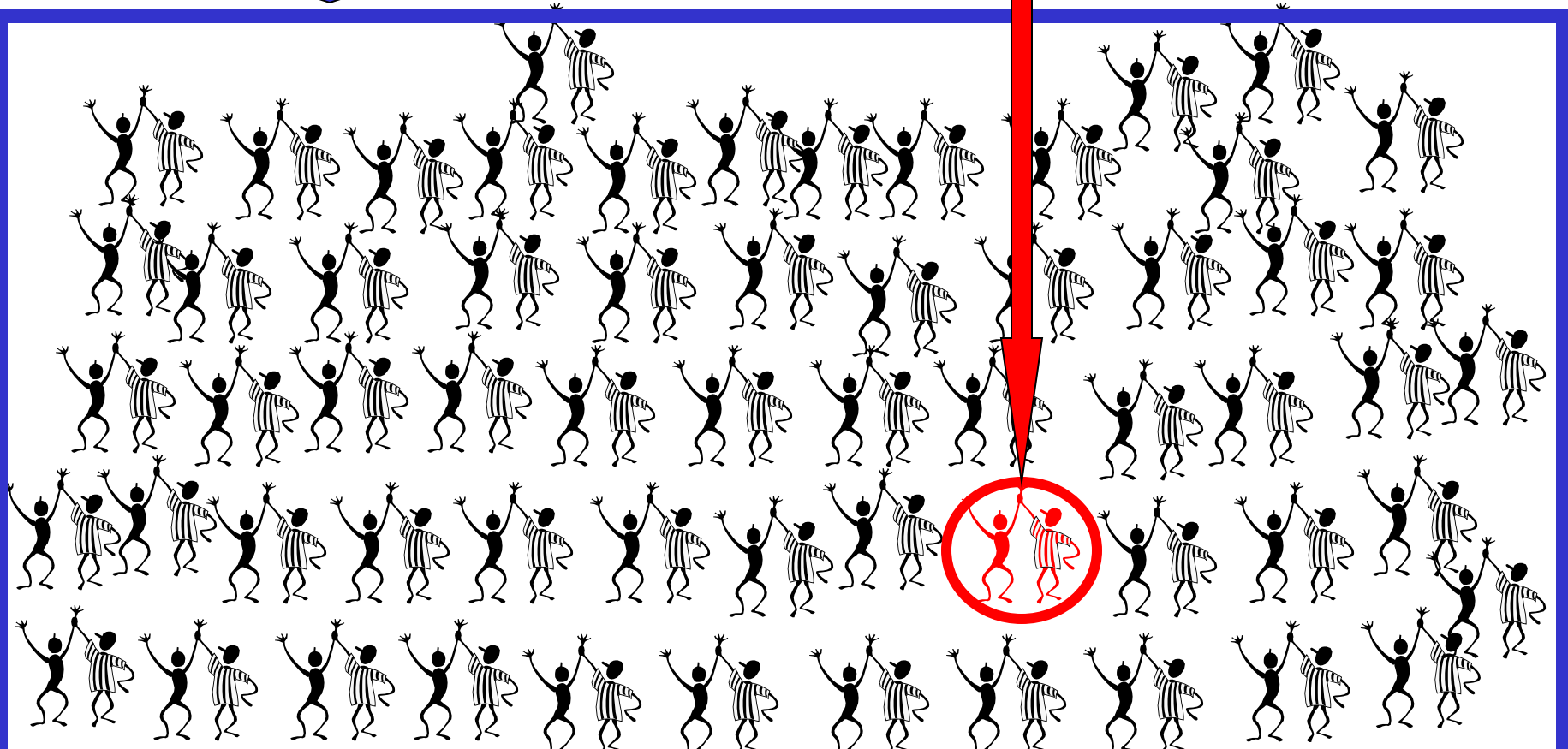
Har trivsel betydning for sikkerheten?

Har forpleining betydning for trivselen?

Den store massen

Individer

Effektivitetsfremmende investeringer i trivsel

- Hvis trivselsfaktoren betyr +/- 1% i produktivitet;
- Hva kan da investeres i trivselsfremmende tiltak på en installasjon?
- 1% av 1 milliard = 10 millioner

Finnes det data på dette som kan bli anvendt?

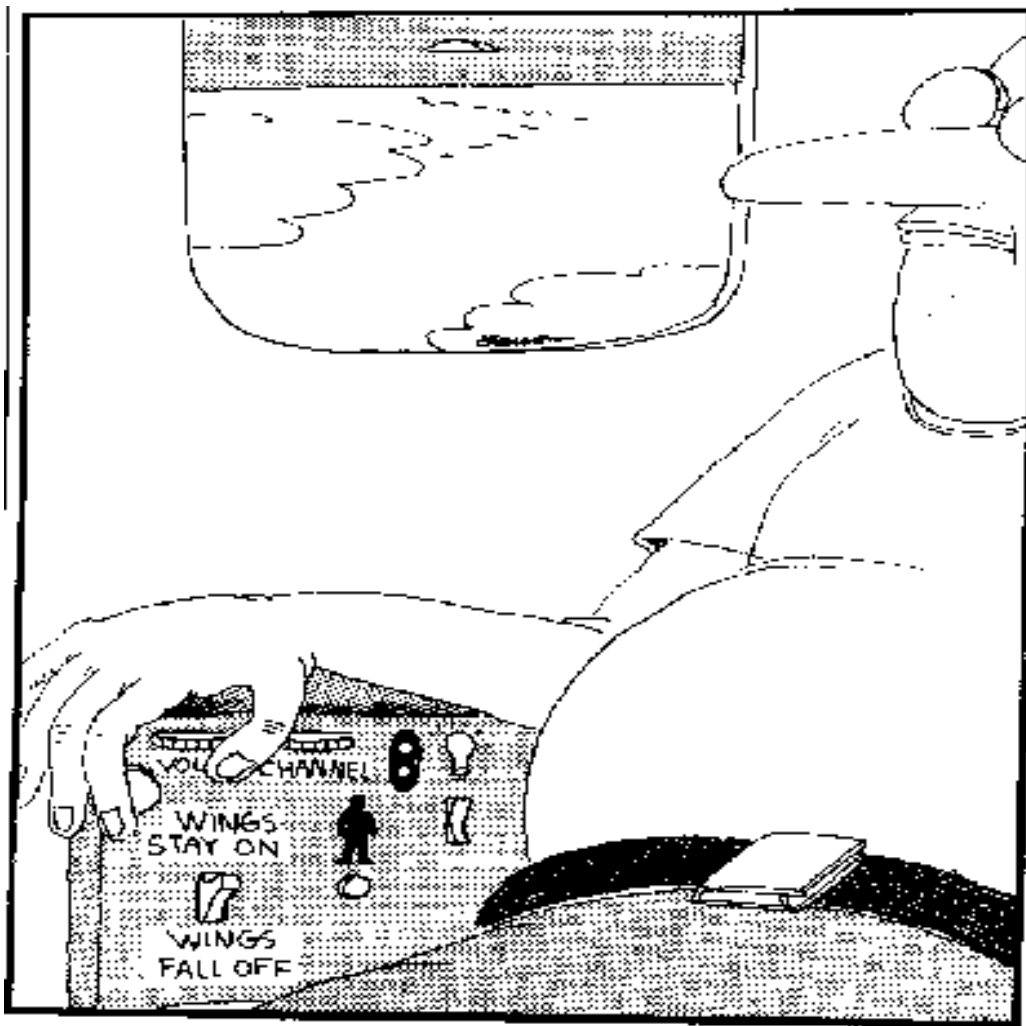

Hva gir best effektivisering?

- Sette ressursene inn på det som kan bedre trivselen, og se på investeringene som olje til organisasjonsmaskineriet?
- eller
- Sette kreftene inn på kostnadsutt i forpleiningstjenestene?

”Effektivisering” overlatt til kontraktsavdelingen

Fumbling for his recline button, Ted unwittingly instigates a disaster.

- **Kontraktene inngås på betingelser under eksistensnivå, men bedriften håper det ordner seg med tilleggsarbeid som gir inntjening**
- **KAN FÅ KATASTROFALE KONSEKVENSER**

”Firma først” – Eller frie og uavhengig HMS-folk?

“It’s Bob, all right ... but look at those vacuous eyes, that stupid grin on his face—he’s been domesticated, I tell you.”

- Frihet til at det å si fra ikke skal koste deg jobben
- Frihet til å komme med ”dårlige” nyheter
- Frihet til å ta hensyn til hele mennesket
- Frihet til å ta samfunnsansvar
- Frihet til å si i fra uten at det skal utvikle seg til ”Varslersak” (Whistleblower)

Symbolsafety kjøpes fra USA

- Også omtalt som;
- Behavior Based Safety (BBS)

eller

- Fixing the workers, not the workplace

eller

- Blame the Workers Culture

Symbolsafety I

- Symbolsaiftikeren kjennetegnes gjerne av et stort behov for å snakke om adferd og holdninger.
- Viser sin dedikasjon for sikkerhet med stor omsorg for at du ikke skal falle i trappene.
- Er svært opptatt av statistikk og det som kan måles, men sammenlikner gjerne epler og bananer
- Setter i gang granskningsprosesser etter hendelser som gjør at folk kvier seg for å rapportere neste gang.

Symbolsafety II

- Lar enkelthendelser bli brukt opp mot kontraktsfornyelse eller terminering av kontrakter.
- Avviser diskusjon om rammebetingelser med at dette er mellom kontrakts-avdelingen og leverandøren
- Symbolseiftikeren har ofte liten innsikt i arbeidsmiljøfaktorer som ikke kommer med på sikkerhetsstatistikken
- Kan BBS også utvikles til en uheldig hersketeknikk?

April, 2002

Sikker strategi

NN i kjenner seg trygg når han maler rør til **plattforms** dekk. Han følger selskapenes sikkerhetsrutiner. **X** har laget en kjemikaliestrategi blant annet for å redusere vedlikeholdskostnader til overflatebehandling. Dessuten videreutvikles god praksis for helse, miljø og sikkerhet.

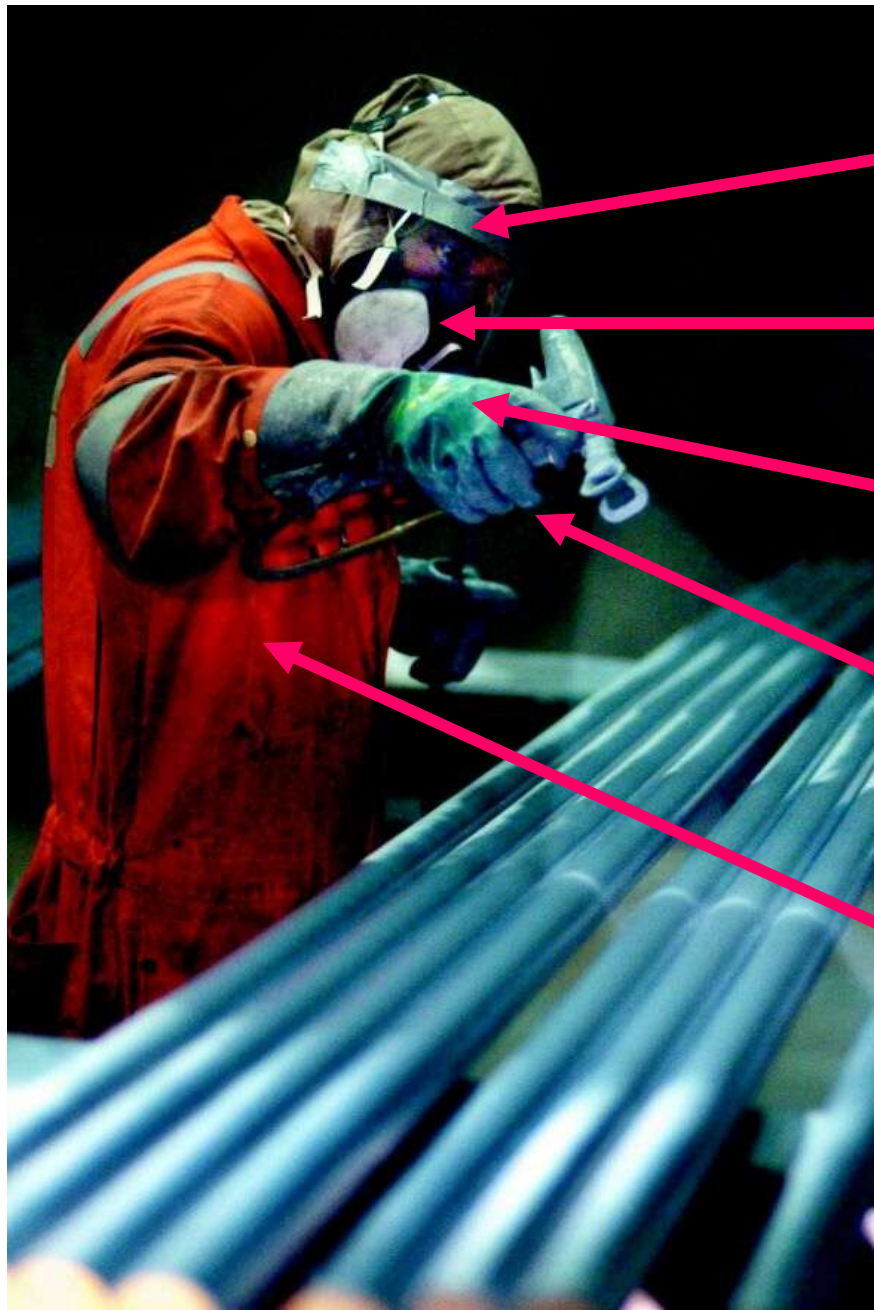
Side 8-9

Jakter på leteområder

Side 2-3

Investeringer bærer frukter

Side 7

Finn fem feil;

Øyevern?

**Filtermaske ved
sprøytemaling**

Ikke laminathansker

**Sikkerhetsbøyle
mangler**

**Ikke bruk av
kjemikaliedress**

De menneskelige begrensninger

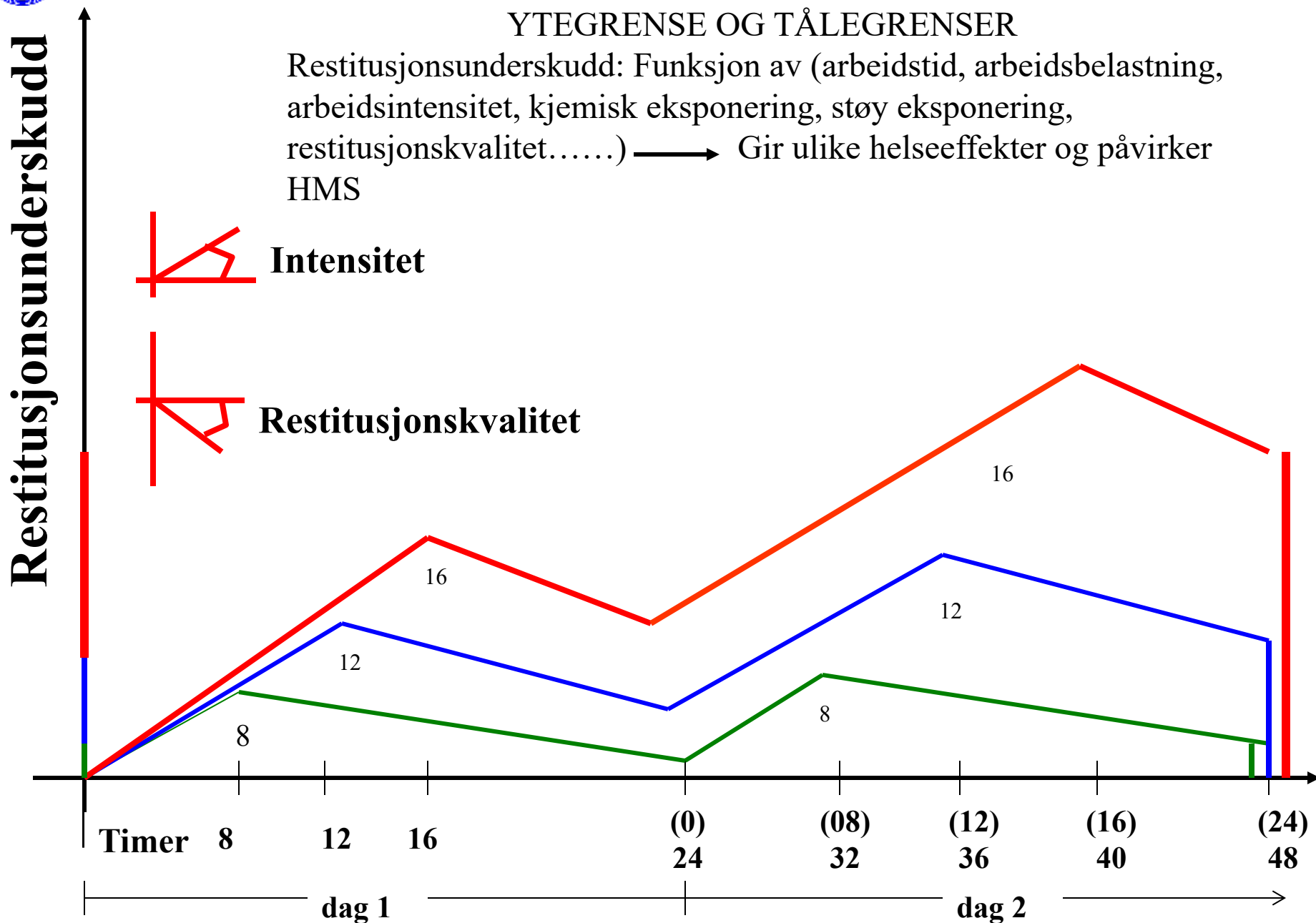
Yte- og tålegrenser

- Mennesket er underlagt naturlover, men har en vilje som kan overstyre det meste
- ”Effektivisering” som krever ytelse over tålegrensen, er ikke effektivisering, men rovdrift.

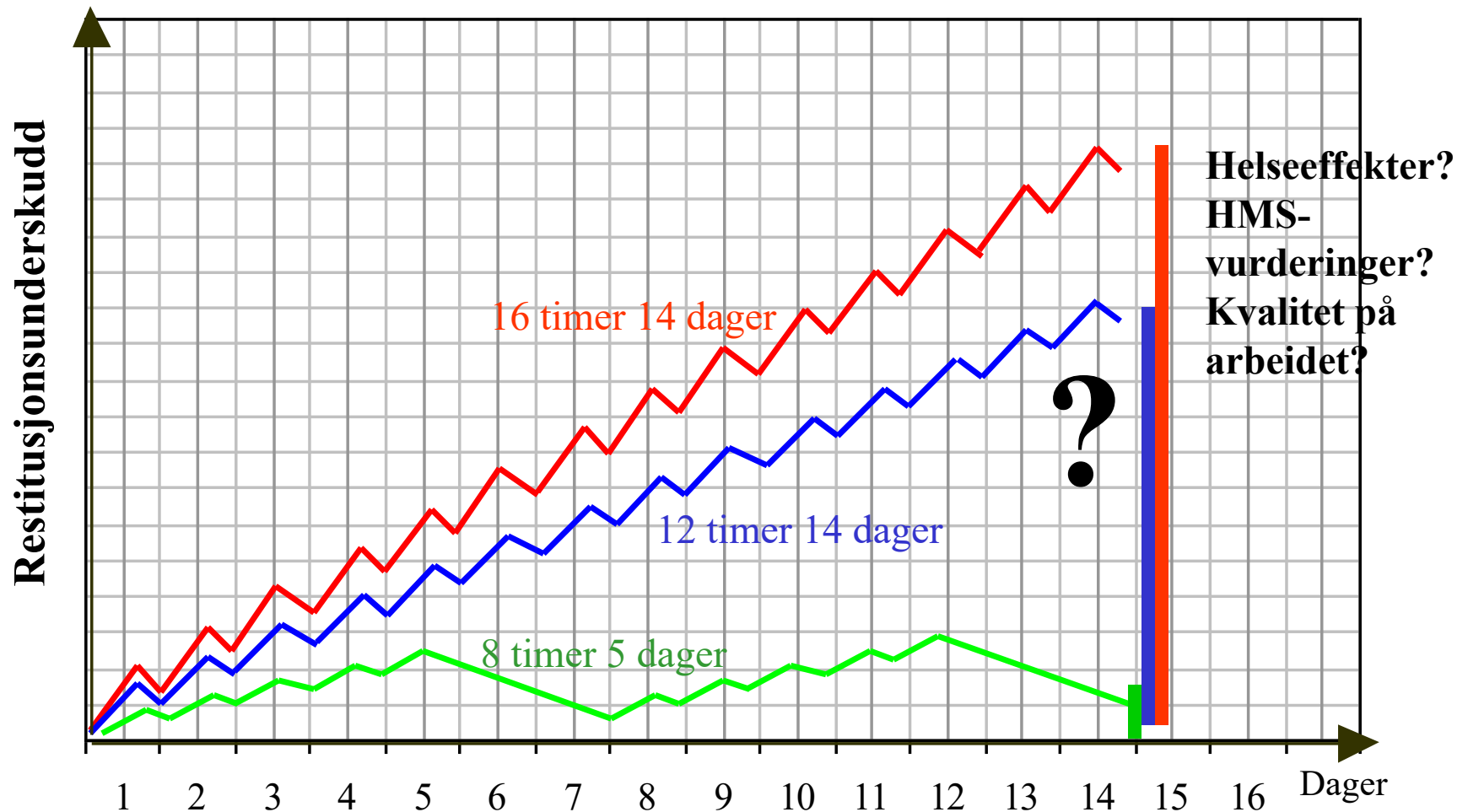
VURDERING AV BELASTNING: YTEGRENSE OG TÅLEGRENSER

Restitusjonsunderskudd: Funksjon av (arbeidstid, arbeidsbelastning, arbeidsintensitet, kjemisk eksponering, støy eksponering, restitusjonskvalitet.....) → Gir ulike helseeffekter og påvirker HMS

Vurdering av belastning – ytegrenser og tålegrenser

Til veien videre trenger vi;

- Erstatte symbolsafety med opplæring og kunnskap om alle arbeidsmiljøfaktorene.
- Gi organisasjonen kompetente HMS-folk som kan dekke hele området innen sikkerhet og arbeidsmiljø
- Gjøre noe med anbudstyranniet
- Forstå hvilken betydning trivsel har på den humane kapital
- Formidle det som finnes av forskning på området, men også starte egne studier
- Utarbeide verktøy for å håndtere forskjellen på yte- og tålegrenser

DET ER MEGET STORT BEHOV FOR FORSKNING OG FORMIDLING